

Blockader blockerar befrielse

Det kanske största misstaget när civil olydnad spred sig över Europa och USA blev fixeringen vid blockader. I den rika delen av världen gjordes blockaden till den dominerande metoden för civil olydnad. Här analyseras olika skäl till varför Rosa Parks, [Martin Luther King](#) och Mohandas Gandhi inte använde blockader.

Rosa Parks avskaffar apartheid på sittplats som var avsedd för vita.

När Gandhi var som mest kreativ använde han [proaktivt](#) och [performativt](#) motstånd. Målet gjordes till kampens medel. Den önskade lösningen av ett problem blev också metoden för civil olydnad. När lokal saltutvinning och bomullsproduktion förbjöds av kolonialmakten bröt han salt och spann bomull tillsammans med andra. Befrielsen blev medlet.

Trots chaufförens protester avskaffade Rosa Parks apartheid på en sittplats avsedd för vita tills hon arresterades av polis. Metoden för civil olydnad som kallades sit-in spreds och medborgargrupper avskaffade apartheid på restauranger trots att polis försökte hindra dem. Befrielse blev medlet. När medborgare börjar regera vänds rollerna, åklagare och polis blir de som reagerar och protesterar.

Sedan 1980 har ett hundratal [plogbillsgrupper](#) använt smideshammare och börjat smida om vapen till något som kan föda istället för att döda. Under rättegångarna praktiserar de lagen som om den faktiskt vore rättvis och skyddade liv. Ifall plogbillsgrupper ändå döms till fängelse gör de sig hemmastadda för att riva rädslans murar. Murarna är vrängda ut och in för att hålla medborgare fångna i lydnad. Istället för att återskapa straffets funktion att producera lydnad upphäver civil olydnad fångenskapen.

Det geniala hos Gandhi filtrerades till stor del bort när hans ickevåld

exporterades till kolonialmakterna, till det rika nord. Blockader omvandlade ickevåld till maktkamp. Så vad är det som gör blockaden till ett missgrepp?

1. Blockader blockerar det kreativa samhällsbygget. Bygga ersätts med att hindra.
2. Istället för att som ickevåld göra mål och medel till ett splittrar blockaden mål och medel. Det visionära målet skjuts bort till framtiden. Förverkligande ickevåld ersätts med ickeförverkligande. Konkreta visioner ersätts med att stoppa och hindra. Negerande tränger undan skapande.
3. Istället för att tillsätta varandra som regerande vänder sig blockaden mot olika maktcentrum. Centrering mot ett centrum skapar en riktning. Politik riktar sig. Genom att därmed vända ryggen mot befrielse avsetts den som politisk ordning. Riktningen reproducerar ett maktcentrum. Att vända sig mot varandra och tilldela varandra makt ersätts med att tilldela centrum makt.
4. Blockaden återskapar maskulin styrkemätning istället för att innovativt organisera jämlika och kreativa samhällen som tränger undan och ersätter andra maktordningar. Sårbart samhällsbygge ersätts med kamp om makt över ett område.
5. Istället för att uppfinna, konstruera och finslipa befrielse reproducerar blockaden spel om makt. Inbjudan och välkomnande ersätts med taktiker för att vinna politiska poänger.
6. Blockader byter ut demokrati och ickevåld mot militära föreställningar om politik: vinna och förlora, styrka och dominans, taktik och strategi.

Återskapar krigets världsbild

Delar av vänstern hade redan under Gandhis tid fastnat i krigiska metaforer kring styrka och kraftmätning, taktik och strategi. Detta tog sig bland annat uttryck i tron på mätbarhet. Tron på en kraft ursprunget ur antal är en form av nummermagi. Nummermagin ledde till fixering vid massrörelse, massaktion, massmedia, opinion och namnunderskrifter. Även strejken reducerades gärna till ett räknande av antalet strejkande. Mätandet av styrka uppfattades som medlet för revolution.

När civil olydnad översattes till det rika nord gjordes samma misstag som inom dessa delar av vänstern. Civil olydnad i kolonialmakterna fixerade sig vid metoder som skulle stärka olydnaden i kraftmätningen med "makthavarna".

Blockad av tåg för Castor kärnavfall

Som i massdemonstrationen blir mängden metafor för folket, för opinionen. Antalet deltagare blir ett sätt att mäta opinionen. Räkandet får representera opinionen. Och som i opinionsmätningar tränger representation av åsikter gärna undan det demokratiska samtalet. Demokratins konflikter och argument ersätts med åsikter. Demokratins vandring ut i det okända blockeras. Istället för att låta argumenten övervinna tyckandet och bygga nya ordningar och nya tankar försöker [protesten](#) vinna över motparten. Innovativa samtal ersätts med debatt. Blockaden fastnar i samma spel som gör det politiska statiskt. Det politiskt innovativa experimenterandet trycks undan och ersätts med konservatism. Till skillnad från kejsarvälde och diktatur [extraherar moderna maktordningar kraft](#) ur protest och opinion.

Utvinna kraft ur styrkemätning och martyrskap

Blockaden blir den självklara analogin till strejken. Som strejken försöker den direkta blockaden faktiskt hindra motpartens verksamhet. Som i dragkamp utvinns energi ur själva kraftmätningen. Ifall armkrok används uppstår bokstavligen dragkamp med vakter och polis. En del limmar ihop händerna med superlimm för att hindra polis från att bända loss armkroken. Direkta blockader som försöker stoppa en viss verksamhet kan förstärkas med fysiska hinder som rep eller stenblock. Förutom att utvinna kraft ur antalet, på liknande sätt som massdemonstrationer och namninsamlingar, utvinns blockaden kraft ur den fysiska kraftmätningen. Själva kraftmätningen blir sitt eget syfte. Detta har skapat en utveckling av *indirekta blockader* vilka inte försöker hindra vad man

kämpar emot så som *direkta aktioner*. Istället blockeras ovidkommande saker för att skapa uppmärksamhet.

I *direkta blockader* är visionen att faktiskt stoppa en verksamhet. Befrielse och ickevåldsrevolution ersätts med en negation: stoppa. Civil olydnad omvandlas från samhällsomvandling till metod för att hindra. Den rådande ordningen återskapas av blockaden istället för att konstruktivt överskrida den.

Jag föreslår att föreställningarna bakom blockader kommer från en metaforisk och vidskeplig koppling mellan politik och styrka, mellan makt och manlighet. Blockader utnyttjar vakter och polis för att producera kroppslig upplevelse av politisk styrka. På så sätt utvinner blockaden kraft från kraftmätningen med poliser. Att göra kraftmätningen till stimulans och kraftkälla är en form av fetischism. Magisk fetischism utvinner kraft både från maskulin styrkemätning men även från att förvandla aktivister till polisens offer. Detta skapar en motsägelse mellan styrka och martyrskap. Denna motsägelse gör det möjligt för fetischismen att utvinna dubbel kraft.

Oavsiktligt våld

Utan avsikt blir blockader i vissa situationer våld. Blockad av fordon kan bli så effektivt att ambulanser, sjuktransporter eller organtransporter för transplantation inte kommer fram. Det gäller främst blockader av vägar och portar, samt blockader av helikoptrar och flygplan. Detta motverkar deltagare och organisatörer genom att släppa fram ambulanser. Det som dock är svårare att upptäcka är ifall vägblockaden även försenar privatbilar och taxi som kör någon till akuten.

Tolerans för våld: Tumult och drama under styrkemätningen frestar ibland deltagare att tolerera våld från deltagare som blivit utsatta för våld från polis, arbetare eller vakter. Det egna våldet kamoufleras i så fall genom att skylla på förtryckets våld.

Blockader förstärker rådande maktordning

Under den borgerliga revolutionen växer nationalstaten fram genom att producera motsatspar: Stat och civilsamhälle. Det offentliga och det privata. Stat och individ. Regering och opposition. Dessa motsatspar fastnar i ett

dialektiskt spel där de ger varandra kraft, lite som plus och minus i ett batteri. [Hegel](#) menade till och med att nationalstaten inte kunde utvecklas utan opposition. Nationalstaten utvinner kraft från sina motparter. Utan motpart stagnerar makten. [Moderna stater behöver i så fall protest](#) och opposition som motor för att producera makt. Att motparter och motsatspar stärker och utvecklar varandra kan vi med Hegel kalla för dialektik. En form av dialektik är pardans där motdansare ger varandra energi och kraft.

Ickevåld i tradition från Gandhi bryter sig ur den dialektiska tvekampen genom att göra mål och medel till ett. Varje ickevåldsaktion förverkligar slutmålet. Eller misslyckas. På så sätt gör sig ickevåld regerande. Civil olydnad vänder sig alltså inte mot ett maktcentra. Ickevåld undviker att dansa den dialektiska pardansen. Ickevåld är att bli aktör, att bli subjekt, att bli med och regera.

När polis, åklagare och domare protesterar - nej, så där får ni inte göra - så pekar de ut den civila olydnaden som aktör. Domstolar gör deltagarna ansvariga. Lagen vänder sig mot ickevåld. På så sätt definierar lagen de åtalade som subjekt.

Blockaden vänder sig istället mot staten. Blockaden pekar ut motparten som aktör och subjekt. Som genomför, som genomför något som blockaden försöker hindra. Blockaden gör sig till det som inte genomför. Blockaden gör sig därmed till kraftkälla för staten. Här är en analys över hur blockader stärker och bekräftar den rådande ordningen snarare än undergräver den:

- Blockader pekar ut motparten som huvudperson i dramat. Blockaden ska hindra motpartens verksamhet. En regering eller ett företag görs till aktören. Deras verksamhet definieras som den produktiva skapande verksamhet som behöver hindras. Motparten placeras därmed i centrum.
- Blockader är reaktiva snarare än proaktiva. Blockader bekräftar det den reagerar emot. I Gandhis mer kända aktioner var det istället polisen som blev reaktiva och försökte hindra befrielsen. Eller också blev polisen passiv som under saltmarschen och tillät saltutvinningen. På ett genialiskt sätt vände Gandhi elegant på de förväntade rollerna. Vem är aktör? Vem är politikens subjekt? Vem genomför samhällsomvandling? Poliser och åklagare pekade med sitt nej-så-får-ni-

inte-göra ut självständighetsrörelsen som subjekt. Icke-våld regerar istället för att reagera. Icke-våld blir aktör istället för hinder. På så sätt frestas istället polis och åklagare till att bli proteströrelsen, de som vill hindra. Blockaden gör dock samma misstag som de koloniala poliserna som försökte hindra Gandhi och självständigheten, den reducerar sig själv till ett hinder.

- Blockaden återskapar en politik där man försöker vinna över sin motståndare. Politik omvandlas till spel och tävling.
- Detta maktspele tvingar fram prestige, det blir en tävlan där ena parten ska segra och den andra förlora. Blockader bygger på så sätt in förlusten i kampen. För att motverka frustrationen i att förlora skapar blockerare provisoriska delsegrar. Delsegern mäts i hur länge förlusten kan uppskjutas. "Åh fantastiskt, vi blockerade företaget i tre dagar!" "Oj, vi var tusen som blockerade! Många fler än förra gången!"
- Blockader blir en fysisk kraftmätning som återskapar själva kraftmätningen. Blockader förverkligar performativt ett samhälle av kraftmätning. [Performativ](#) är det mål som förverkligas i och med att en metod praktiseras. Därmed blir blockaden del av en maktordning som stärker den som redan är stark. Precis som i brottning eller dragkamp skapas ett spel där teknik och styrka förvandlas till det logiska idealet. Kraftmätningen blir mål i sig själv.
- I förlängningen av den fysiska kraftmätningen gömmer sig våldet. I boxning och brottning finns domare som stoppar tävlingen så fort spelare bryter mot reglerna och frestas att gå över till våld. Detta behövs eftersom våldet är en förväntad överträdelse i en styrkemätning. Våldet frestar när en tävlande är på väg att förlora.

Blockadspelet producerar inbyggda regler, sammanhang och mål som det är svårt att värja sig mot. Följden av dessa inbyggda mekanismer blir att blockaden motverkar verklig förändring. Blockaden blockerar i så fall själva syftet med ickevåld: direkt skapande av samhällen där andra ordningar regerar än lydnad, styrka och våld. Blockaden blockerar samhällsomvandling.

Per Herngren

2007-04-23, version 0.6.3

Motstånd bryter med lydnad och makt - bilaga

”Motstånd handlar om att inte lyda, men utan att trotsa/re-agera. En re-aktion sker ju genom ett gränssnitt som förtrycket redan använder. Motstånd kan vara icke-våldsamt på det numera klassiska sättet, det kan handla om att träna bort vissa impulser att omedelbart reagera i vissa sammanhang, men det kan även handla om att konstruera om sina systems ... gränssnitt så att man inte nås av ett annat systems påverkan. Till exempel genom att som de mexikanska bönderna bli självförsörjande. Då är man inte längre mottaglig för andra producenters kausala påverkan via olika medier.”

Marcus Nilsson

2011 08 15 citerat från [denna bloggdiskussion](#).

Texter om att bryta sig ur negationen